

Kuusnurkne mõtlemine

Juhend töölehtedega

Õppeained: Kõik

Mida õpime: Koostöö- ja suhtlemisoskust, kriitilist mõtlemist, loovust

Õpilaste vanus: kõik vanuseastmed

Meetod, mida täna teiega jagan, on laialdasemalt levinud ärimaailmas, kus visuaalsest mõtlemisest on saanud oluline tööriist uute lahenduste väljatöötamisel. Meie ülesanne õpetajatena on valmistada õpilasi ette töödeks ja tehnoloogiateks, mida veel ei eksisteeri ja mis veel olulisem - peame õpilasi valmistama ette selliselt, et nad oskaksid lahendada probleeme, mida me praegu veel ette kujutada ei oska. Selleks peame õpilastes arendama oskusi, milleta 21. sajandil hakkama ei saa: loovust, koostööoskust, kriitilist mõtlemist ja suhtlusoskust (inglise keeles: *The 4C's*).

Kuusnurkne mõtlemine on vahend, mis toetab tulevikuoskuste arendamist, aidates õpilasel seostada erinevaid märksõnu ja ideid ning suunates teda mõtlema kastist välja. Seda meetodit võib kasutada kõigis vanuseastmetes ning selle rakendamiseks on erinevaid viise. Kuusnurkne mõtlemine on põnev vahend arutelude elavdamiseks, teemade kordamiseks ning suurepärase abimees arutluste või esseede kirjutamisel. Igat kuusnurka saab omakorda ühendada kuue erineva kuusnurgaga, luues seega märksõnade seostamiseks palju võimalusi. Ühendamise käigus tekivad nõ kärjed, mis ongi ülesande lõpptulemuseks. Kuusnurkse mõtlemise ülesannet võib lahendada nii individuaalselt, paaris- või rühmatööna, kui ka erinevaid viise kombineerides. Õpilased võivad tekkinud ühendusi tutvustada ettekandena või kirjaliku ülesandena, aga ülesanne võib ka jääda ainult rühmas arutlemiseks.

Olen teile kokku pannud näidisülesande ajaloo, kirjanduse ja ühiskonnaõpetuse lõimingust III kooliastmes kahepooluselise maailma teemal. Näidisülesande käigus saavad õpilased arendada koostöö- ja suhtlusoskust, kriitilist mõtlemist ja kindlasti olla ülesande lahendamisel loovad. Olen lisanud ka lehe tühjade kuusnurkadega, millele saavad õpilased ise teile sobival teemal märksõnad kirjutada ja seejärel neid omavahel ühendada.

Lennukaid ideid ja head kasutamist!

Maarja Puniste, LÕOKE

maarja@looke.ee

looke.ee

Ainetevaheline lõiming: kahepooluseline maailm

Õppeained: ajalugu (külma sõja algus), ühiskonnaõpetus (riik ja valitsemine), kirjandus (William Golding "Kärbeste jumal")

Klass: 9. klass

Eeldused ülesande läbiviimiseks

Eelnevalt on ajalooõpetuses räägitud II maailmasõja järgsest ajast ja sellest, kuidas kahepooluseline maailm välja kujunes, ühiskonnaõpetuses käsitletud erinevaid riigi valitsemisvorme ning kirjanduses on läbi loetud William Goldingu raamat "Kärbeste jumal".

Vajalikud töövahendid

Igale rühmale välja printitud kuusnurgad märksõnadega, liimipulk, suur paber, millele kuusnurkadest tekkinud kärjed kleepida.

Ülesande käik

Igast õppeainest on valitud 12 teemakohast märksõna, mis on kirjutatud kuusnurkade sisse. Märksõnad on järgmised:

Ajalugu: II maailmasõda, külm sõda, USA, NSV Liit, stalinism, plaanimajandus, raudne eesriie, võidurelvastumine, Berliini blokaad, Berliini müür, Marshalli plaan, ÜRO.

Ühiskonnaõpetus: Demokraatia, autokraatia, totalitarism, kommunism, isikukultus, ainupartei, industrialiseerimine, õigusriik, kodanikuvabadused, pluralism, võrdõiguslikkus, võrdsus.

Eesti keel ja kirjandus /inglise keel: düstopia, Jack, Ralph, Simon, Põssa, Roger, tsivilisatsioon, merikarp, märgutuli, Kärbeste jumal, koletis, hirm.

Õpilased jagatakse rühmadesse ja igale rühmale antakse kätte pakk kuusnurki teemakohaste märksõnadega. Õpilaste ülesanne on arutelu käigus leida kuusnurkade ühendamise võimalused nii, et kõik kuusnurgad oleksid kuidagi omavahel ühendatud. Mida rohkem ühendusi õpilased suudavad luua, seda parem. Kuna igal kuusnurgal on kuus külge, saab igat märksõna ühendada kuni kuue erineva märksõnaga. Õpilased peavad märksõnade võimalike seoste üle arutama seni, kuni kõik on üksmeelel, et kõik kuusnurkade ühendused on õiges kohas ja on leitud kõige rohkem sobivaid ühendusi. Ülesande tulemusena tekib ühendatud kuusnurkadest kärj, mis liimitakse suurele postrile.

Lisavõimalus

Õpilastele võib anda lisaks ka märksõnadeta kuusnurki, kuhu nad saavad ise teemakohased märksõnu juurde kirjutada ja skeemi lisada.

Tagasisidestamise võimalused

Kõige lihtsam viis õpilaste mõtete kuulamiseks ja tagasisidestamiseks on paluda õpilastel loodud kärge klassile tutvustada ja põhjendada, miks nad kuusnurgad just sellisel moel liitsid. Samas võib lasta ka igal õpilasel individuaalselt rühmatöö üle reflekteerida, paludes õpilastel kirja panna enda jaoks kõige üllatavamad ühenduskohad koos selgitusega, miks selline ühendus tehti.

Kuusnurkne mõtlemine: Kahepooluselise maailma teemalised märksõnad ja tühjad kuusnurgad

düstoopia

Jack

Ralph

Simon

Põssa

Roger

tsivilisatsioon

merikarp

märgutuli

Kärbeste jumal

koletis

hirm

